

освіти в Україні став електронний посібник «КОМПАС» [5], вперше опублікований у 2002 р. у рамках Молодіжної програми освіти в області прав людини Директорату Ради Європи з питань молоді та спорту.

Результати проведеного історико-бібліографічного аналізу наукової літератури, дають підстави для висновку, що проблема становлення та розвитку правової освіти України як цілісної системи набуття населенням правових знань не була предметом наукового дослідження українських авторів. Більшість наукових праць українських учених присвячено проблемам науково-методологічного забезпечення

викладання навчальних дисциплін із правознавства у навчальних закладах. У ході дослідження було з'ясовано, що в науковій літературі немає уніфікованого підходу до визначення сутності й змісту поняття «правова освіта», зустрічаються такі споріднені дефініції, як «юридична освіта», «правнична освіта», «правознавство», «освіта з прав людини», «громадянська освіта», «ювенальна освіта» тощо. Що стосується виділення публічно-управлінського аспекту в процесі розвитку правової освіти в сучасній Україні, то більшість учених акцентують увагу на політико-правовому забезпеченні цього процесу та визначають етапи його становлення.

Література

1. Костенко О. О. Історія становлення та розвитку шкільної правової освіти в Україні / О. О. Костенко // Наукові записки з української історії. – 2013. – Вип. 33. – С. 215–218.
2. Юридична наука і освіта на Україні / Ю. С. Шемпученко, І. Б. Усенко [та ін.] / відп. ред. Ю. С. Шемпученко. – К.: Наук. думка, 1992. – 300 с.
3. Кумков Д. Л. Розвиток правової освіти сучасної України: історико-правовий аспект / Д. Л. Кумков // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право. – 2014. – Вип. 26. – С. 203–209.
4. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян [та ін.] ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Право, 2013. – 440 с.
5. «Компас»: посіб. з освіти в галузі прав людини за участі молоді / П. Бран дер, Л. де Вітте, Н. Гані [та ін.] / за ред. П. Брандер, Е. Кін, В. Юхаж, А. Шнайдер / остаточне ред. Р. Го- мес. – 2012. – 624 с.

УДК 340.11

ПРАВОРОЗУМІННЯ ЯК ОДНА З КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Потапова Т. – ст. 1 курсу

Науковий керівник – ст.викладач Шапошник Г.Г.
Університет державної фіскальної служби України

В умовах постіндустріального розвитку відбувається формування нової правової держави. Складні економічні та політичні процеси, розбудова громадського суспільства вимагає від юридичної науки нового осмислення змісту та сутності права [1, с. 3]. Саме розуміння сутності права або праворозуміння є основою в розвитку юриспруденції.

Проблема праворозуміння була і нині залишається центральною для юридичної науки. Варто навести у зв'язку з цим слова визначного теоретика права і соціолога Б. Кістяківського: «У жодній іншій науці немає стільки суперечливих теорій, як в науці про право. При першому знайомстві з нею виникає таке враження, ніби вона тільки й складається з теорій, що взаємно виключають одна одну. Найбільш суттєві питання про сутність і невід'ємні властивості права вирішуються різними представниками науки про право зовсім порізно. Суперечка між теоретиками права виникає вже на початку наукового пізнання права, навіть більшою мірою, саме з приводу вихідного питання – до якої сфери явищ належить право – починається непримириме розділення напрямів і шкіл у цій науці. Достатньо згадати найсуттєвіші відповіді на останнє запитання, щоб відразу отримати яскраве уявлення про те, в якому невизначеному стані перебуває ця сфера наукового знання» [2, с. 371].

Праворозуміння – це нескінченний процес, який постійно зазнає змін: з'являються нові грані, зв'язки, прояви, виміри, які потребують поглибленого осмислення. Розвивається, змінюючись, також низка чинників, які впливають на праворозуміння - циві-

лізаційних, релігійних, моральних, національних, міжнародних тощо.

Юридична наука висвітлює низку підходів до осмислення права, зокрема: феноменологічні, антропологічні, останнім часом підвищеної популярності набув синергетичний підхід, який сприяє виявленню принципово нових знань про право та появи якщо й не цілком нового образу права, то принаймні його нових граней. Цей підхід керується тим, що всі природні та суспільні системи, включаючи й правові, розвиваються нелінійно, тобто з великою долею випадковості, тому їх неможливо інтерпретувати виключно через таку наукову парадигму, як закономірність. Саме випадковість є генератором нового в таких системах, вона призводить до того, що в них панує переважно саморозвиток, самоорганізація, які, власне, здатні забезпечити їх упорядкованість [3, с. 14]. Зрозуміло, що використанням надбань синергетики при дослідженні проблеми праворозуміння не буде вичерпана. Адже не виключено, що в недалекому майбутньому може з'явитися постсинергетична парадигма, яка відкриє нові грані права, а отже, дасть привід для його осмислення під ще одним кутом зору або й певного переосмислення попередніх установок щодо нього.

Тому варто зазначити, що явище праворозуміння буде актуальним стільки, скільки буде існувати право. Право - настільки складний, багатогранний, багатовимірний і багатозначний феномен, в якому так тісно переплітаються духовні, культурні й етичні засади, внутрішньодержавні та міжнародні, цивілізаційні й загальнолюдські аспекти,

наукова істина та цінності добра і справедливості, досягнення правової теорії та практичний юридичний досвід, правові ідеали, інституціонально-нормативні утворення і правові відносини, що втиснути все це у рамки якоїсь універсальної дефініції просто не можливо [4, с. 12-13].

На сучасному етапі розвитку, на нашу думку, для праворозуміння фактором удосконалення є юридична практика, а для практичної діяльності

фахівців у галузі права таким стимулом мають стати нові підходи до цієї проблеми, адже проблема праворозуміння безпосередньо пов'язана з ціннісними орієнтирами суспільства, правами і свободами людини і громадянина, якістю законодавства, зрештою, з утвердженням у країні конституційного принципу верховенства права, який, на жаль, виявився в останнє десятиліття значною мірою дискредитованим.

Література

1. Плавич В. П. Сучасна концепція праворозуміння та його моделі // Юридичні та політичні науки: Збірник наукових праць. - 2005. - Випуск 27. - 281 с.
2. Кістяківський Б. О. Вибране. Бібліотека часопису «Філософська і соціологічна думка». Серія «Українські мислителі». - К., 1996. - 371 с.
3. Честнов И. Л. Правопонимание в эпоху постмодернизма / И.Л. Честнов // Правоведение. - 2002. - № 2. - С. 99-103.
3. Оль П. А. Правопонимание : от плюрализма к двуединству. - СПб., 2006. - 261 с.

УДК 340.115

DEFORMATION AND INTEGRATION IN LEGAL SCIENCES

Шалюта В. – ст.1 курсу

Науковий керівник – к.пед.н., консультант з мови, Форостюк І.В.

Університет Державної Фіскальної служби України

Current legal science is transforming itself in terms of integration changes and deformations. We can observe several tendencies of that transformation. One of them, and probably the most significant, is searching appropriate, partially new, methodological approach. Such search is important in modern integration changes of contemporary Ukraine

The problems of European integration are studied by I. Yakoviuk, A.Yegorov, L.Luts, S. Ratushnyi and others.

Far ago legal philosophers have been using in their research methods and tools that were typical for legal science, especially text analysis. Some researchers especially from social sciences allege that legal philosophers (and legal scholarship in general) do not have their own methodology (in pure sense) characteristic for separate field of knowledge. That dispute is still vivid and it is all touchier that legal philosophers started lending tools and methods from other, especially social, sciences, since existing methods appear to be insufficient [1].

The world is changing. The changes do not omit law. External integration of legal sciences can be understood as using in legal research also findings and methodology of other sciences. The discussion on the problem, thus, has to do with tradition of multidimensional legal research.

Difficulties in predicting scientific changes do not need to constitute an obstacle to studies of the future in the field of legal science. The development of legal science, which has been relatively stable in many respects, differs in many ways from the more or less revolutionary

development that can be observed in other domains. The paradigm shifts can easily be calculated here, and when the pace of development becomes uneven, it proceeds in small jumps. An established point of view also indicates that the object of legal science is primarily of the legal dogmatic kind, i.e. that the main task of legal science is to investigate and systematize the applicable law. In such an approach it is often assumed that the selected method is a familiar and a well-functioning one, and that any explanations that must be given are related to the way in which the separate sources of law relate to each other in the area in question. The research material - the applicable law - is something given here, and the only things to be done on the theoretical plane are to find a compromise between the seemingly incompatible standpoints expressed in the old masters' works, spread the existing knowledge, and make sure that the method is preserved and that it will be used. Such an approach may also embrace the viewpoint that it is incorrect to draw parallels between legal science and other forms of science, or, in any case, that results obtained in the field of legal science are of a different, special character [2].

So we can do the conclusion that in spite of the fact that the new legal disciplines are unequal, their methodological and theoretical meaning is like they need to have status unquotable for example applied, but legal sciences – are generally scientific. In the frames of legal lore, character, status and profile, which increase sophistication, dynamic of legal lore in general reflects its ability for self-development [3].

References

1. Iwona Rzucidlo-Grochowska , In search for the appropriate methodological approach. The present and the future of legal philosophy. / Iwona Rzucidlo-Grochowska, [Electronic resource] Режим доступу: <http://www.uef.fi/documents/300201/0/I.+Rzucidlo-Grochowska%2C+Finland-2.pdf/db38f24c-cbd1-4746-80a6-0d6f2ffe7822>
2. Peter Wahlgren, On the Future of Legal Science. / Peter Wahlgren; - Stockholm Institute for Scandianvian Law, 2009. - p. 516-517.
3. Юридична деонтологія. – [Electronic resource] Режим доступу: http://pidruchniki.com/11570718/pravo/perspektivi_rozvitku_yurisprudentsiyi